

Klar for neste etappe

Tor Levin Hofgaard (bildet) er mest stolt over at de politiske partier nå har gjort Psykologforeningens satsing på lavterskeltilbud til sitt. Men foreningen skal bli en mer synlig samfunnsaktør, sier han, og om tre nye år som president.

TEKST:

Nina Strand

FOTO

: Arne Olav L. Hageberg

PUBLISERT 5. november 2010

**PSY
KOL
OGI**

Vi kjenner igjen formuleringene fra valgkampen før forrige landsmøte, i 2007. Hofgaard gikk til valg på slagordet «samfunnsansvar, dialog og endring», og vant historiens første presidentvalgkamp i Psykologforeningen. Han hadde oppfordret medlemmene og landsmøtet til å løfte blikket og engasjere seg for pasientenes rettigheter og behov. Bare på den måten vil foreningen bli tatt alvorlig i helsepolitikken, argumenterte han. Etter tre år i presidentstolen ser han at foreningen har kommet et godt stykke på vei. For tre år siden mente politikerne at det var fastlegenes oppgave å hjelpe folk med lettere psykiske plager. I dag går alle politiske partier inn for å opprette psykologiske lavterskeltilbud i kommunene, og regjeringen har nedfelt dette målet i sin Soria Moria-erklæring.

– Alle partiene har overtatt vår terminologi og argumentasjon. Dette er kort sagt en suksesshistorie, sier Hofgaard.

Men fortsatt er ikke psykologer i kommunen ansett som en selvfølge på linje med fastleger og fysioterapeuter. Og finansieringen av lavterskeltilbudene er ikke god nok, poengterer presidenten. Han er bekymret for kommuneøkonomien. Politikerne snakker om å spare og å kutte, og det kan være kritisk for en satsing som krever fornyelse i helsetjenestene.

– I dag koster psykiske lidelser samfunnet 70 milliarder kroner per år. Tiltak på lavterskelnivå kan spare staten for millioner av kroner. Men gode lavterskeltjenester i alle deler av landet krever statlig medfinansiering. Dette har vi jobbet for lenge, og vi skal fortsatt holde trykket oppe i denne saken.

Forbausende nederlag

– *Hvor har du og foreningen kommet til kort, eller for kort?*

– Vi har ikke vært like flinke til å sette dagsorden i andre saker enn på hovedsatsingsområdet vårt. Jeg hadde en ambisjon om at vi i større grad skulle delta i den generelle samfunnsdebatten og i debatten om psykisk helsevern. Her har vi et stort utviklingspotensial, svarer presidenten.

– Og så hadde jeg trodd at henvisningsretten og sykmeldingsretten for psykologer ville være kommet på plass i god tid før landsmøtet i 2010. Dette er saker vi har jobbet med i en årrekke. Men prosessen hos helsemyndighetene stopper opp hver gang vi nesten er i mål med denne saken. Det er frustrerende, sukker Hofgaard.

Han lover at foreningen i neste landsmøteperiode vil jobbe hardt for at psykologene i hele landet får både sykmeldingsrett og henvisningsrett, begge deler nødvendige verktøy for å kunne gi god helsehjelp.

Internasjonalt perspektiv

– *Har det å være president endret deg, eller måten du ser ting på?*

– Andre må svare på om jeg har endret meg som person, jeg føler det ikke sånn selv. Men jeg *har* fått nye perspektiver. Særlig gjennom kontakt med psykologer og psykologi slik faget praktiseres i andre land.

Hofgaard er imponert i møtet med mangfoldet i psykologfaget internasjonalt. Psykologien har gjort seg relevant på så mange områder, som for eksempel miljøpsykologi og økonomisk psykologi.

– Det jeg har sett, har gjort meg mer ydmyk med tanke på min egen kompetanse og hvor grensen for den går. Samtidig har jeg blitt slått av hvor stor suksess klinisk psykologi er i Norge, og jeg får tanker om hva som kan gjøres på andre felt innenfor psykologien for å oppnå tilsvarende resultater.

– *Du har jo endret ditt syn på hvem som kan bli medlemmer i Psykologforeningen siden forrige landsmøte. Nå vil du slippe inn masterne. Har det en sammenheng med de internasjonale kontaktene?*

– Ja. Men det er jo et samlet sentralstyre som har diskutert seg frem til vedtaksforslagene som legges frem for Landsmøtet. Der legges det vekt på at det er helselovgivingen som setter begrensninger for psykologprofesjonens ekspansjon og bredde i Norge. Og det er ikke psykologifaglige, men helsefaglige grunner til at man har laget og fortsatt opprettholder denne begrensningen.

Han synes det er spesielt å snakke med psykologer i utlandet som har sentrale posisjoner i internasjonale psykologforeninger, som er professorer i psykologi, som har publisert i sentrale tidsskrifter og skriver lærebøker, og fortelle dem at i Norge ville de ikke vært regnet som del av psykologprofesjonen.

– Jeg er helt klart for en fortsatt beskyttelse av tittelen psykolog. Det er bra for brukerne av helsetjenester. Men jeg mener spørsmålet om medlemskap i profesjonsforeningen skal være et faglig spørsmål, og ikke bli begrenset av helselovgivingen i Norge, sier han.

Lik rett til helsehjelp

– *Er Psykologforeningen opptatt av arbeidslivet og psykisk helse?*

– Ja. Vår tenkning om pasientenes rett til å bli sykmeldt av sin psykolog henger nettopp sammen med oppfatningen av at fokus må rettes mot å hjelpe folk til å komme i jobb igjen, eller til å holde seg i jobb, understreker presidenten.

Det er nå 600 000 personer som helt eller delvis er uten arbeid i Norge. En stor del av dem startet med milde psykiske plager som ikke ble oppdaget eller ikke ble adekvat behandlet, og møtt med sykmelding som førstevalg, for en stor del på grunn av lettere psykiske plager. Dette kan ikke fortsette, mener Hofgaard. For svært mange av disse vil det å komme tilbake til arbeidet innebære et bedre liv. Men dagens arbeidsliv krever stor fleksibilitet og evne til omstilling, og det er lite rom for de som yter litt mindre. Folk blir altfor fort sykmeldt eller trygdet.

– Det at en nærmest må være perfekt for å passe inn i arbeidslivet, er en uheldig utvikling, sier Hofgaard.

Han er også bekymret over de store ulikhetene i hvem som får helsetilbud i dag. Forventningene om hjelp fra helsevesenet er økende, og vi ser ut til å nærme oss grensen av hva samfunnet kan tilby av helse til hele befolkningen. Ventelistene for de som har rett til helsehjelp, blir stadig lengre, og stadig flere av de som har råd, kjøper seg ut av helsekøene. Men mange har ikke råd til å søke alternativer, og helsen for folk med lav inntekt er fortsatt dårlig. Hofgaard frykter en utvikling der tilliten til at en får hjelp med helseproblemer svikter.

– Psykologforeningen er opptatt av lik rett til helsehjelp, poengterer Hofgaard.

– Men en utvikling der budsjettene i helsevesenet sprekker samtidig som helseforsikringsbransjen er i sterk vekst, forteller vel at velferdsstaten nærmer seg en grense for hvilke forventninger den kan innfri. Gapet mellom forventningene og hva det offentlige greier å levere, blir stadig større, og kan føre til at tilliten til systemet svekkes. Samhandlingsreformen er et svar på de økte utgiftene i helsevesenet

Større vi-følelse

Psykologforeningen får tilbakemeldinger fra så vel medlemmer, andre fagforeninger og myndigheter om at den er tydelig og synlig i arbeidet med satsingen på psykologisk lavterskeltilbud. Hofgaard opplever at et felles satsingsområde knytter medlemmene sammen, og skaper entusiasme. Og nettopp en større grad av vi-følelse og eierskap til foreningens politikk var et viktig mål da han tiltrådte som president. Hjemmesider med innloggingsmuligheter for medlemmene, månedlige nyhetsbrev til lokalavdelingene og en samling av alle lokalavdelingslederne i foreningens lokaler i februar er eksempler på nye tiltak som skulle bedre kontakten mellom sentral ledelse og lokalavdelingene.

– I tillegg har jeg reist mye for å møte lokalavdelingene, og det samme har visepresidentene Aina Holmén og Rune Frøyland gjort, forteller presidenten.

Hofgaard vil ikke få noen motkandidat på landsmøtet. Tre år er kort tid i denne sammenhengen. Men mange delmål er nådd, og nå ser han frem til å fortsette presidentgjerningen.

– Jeg gleder meg til Landsmøtet. Det er alltid en vitamininnsprøytning og en veldig inspirerende opplevelse å være del av en slik vital samling som dette er. Og jeg er sikker på at det vil gi den viktige energien som lokalavdelingene og det nye sentralstyret trenger for å jobbe med de store og viktige oppgavene vi har foran oss de neste tre årene.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 47, nummer 11, 2010, side 1057-1058

TEKST:

Nina Strand, journalist i Tidsskrift for Norsk psykologforening

FOTO

: Arne Olav L. Hageberg